

COMPLIMENTARY COPY

Gaekwad's Oriental Series

Published under the Authority
of the Maharaja Sayajirao
University of Baroda, Vadodara

No. 23

General Editor
RAJENDRA L. NANAVATI,

M.A., Ph.D.,

Director,
Oriental Institute,
Vadodara

उमानन्दनाथरचितः

नित्योत्सवः

आरम्भोद्घासः प्रथमः—दीक्षाक्रमः

भूमिका	१
दीक्षाकालनिर्णयः	२
गुरुलक्षणम्	५
शिष्यलक्षणम्	५
गुरुवरणम्	६
क्रमप्रवर्तनपूर्वकं शिष्याह्वानम्	६
त्रैपुरसिद्धान्तः	७
मन्त्रोपासनम्	७
उपासकधर्माः	७
सर्वसारभूतो धर्मः	८
दीक्षाऽऽवश्यकत्वम्	८
शाम्भवी दीक्षा	८
शाक्ती दीक्षा	८
मान्त्री दीक्षा	८
दीक्षात्रये मुख्यगौणपक्षौ	१०
इष्टमन्त्रदानम्	१०
समवाचारानुशासनम्	१०
कुलधर्मनिष्ठाफलम्	११
शिष्यस्य परचिद्रूपापादनम्	११
सर्वमन्त्राधिकारलाभः	११
तत्तत्क्रमानुष्ठाने दीक्षाव्यवस्था	११
अधिकारिनिर्णयः	१२

तद्गुणोद्घासो द्वितीयः—गणपतिक्रमः

उपोद्घातः	१३
काल्यकृत्याह्निकयोर्विशेषः	१३
चतुरावृत्तितर्पणसंकल्पादि	१३
चतुरावृत्तितर्पणम्	१४
पूजाविधिः	१८
यागमन्दिरागमनादि विघ्नोत्सारणान्तम्	१८

विषय	पुटसङ्ख्या
शिखाबन्धनादि मातृकान्यासान्तम्	१८
षडङ्गन्यासः	१९
ध्यानम्	१९
अर्घ्यसंस्कारः	१९
पीठे प्राणप्रतिष्ठा	२०
पीठशक्तिपूजा	२०
धर्माष्टकपूजा	२०
महागणपतिपूजा	२०
महागणपतितर्पणम्	२१
षडङ्गपूजा	२१
ओषत्रयपूजा	२१
दिव्यौघः	२१
सिद्धौघः	२१
मानवौघः	२२
दिव्यौघपाठान्तरम्	२२
सिद्धौघपाठान्तरम्	२२
मानवौघपाठान्तरम्	२२
आवरणार्चनम्	२३
प्रथमावरणम्	२३
द्वितीयावरणम्	२३
तृतीयावरणम्	२३
चतुर्थावरणम्	२४
पञ्चमावरणम्	२४
गणनाथस्य पुनस्तर्पणं, षोडशोपचारपूजा च	२५
अग्निकार्यम्	२५
बलिदानम्	२५
तर्पणजपस्तोत्राणि	२५
सदाशिवप्रोक्तं गणेशाष्टकम्	२६
सुवासिनीपूजा	२७
पुरश्चरणविधिः	२८

यौवनोल्लासस्तृतीयः—श्रीक्रमः

१—आह्निकप्रकरणम्	३०
गुरुध्यानम्	३०
प्राणसंयमनम्	३१
चिद्धिमर्शः	३१
हृदा मूलावृत्तिः	३१
रश्मिमालास्मरणम्	३१
अजपागायत्रीभावनम्	३१
भूप्रार्थनादि मुखझालनान्तम्	३१
स्नानविधिः	३२
सन्ध्याविधिः	३२
२—सपर्याप्रकरणम्	३३
यागमन्दिप्रवेशः	३३
श्रीचक्रपरिकल्पनम्	३६
यन्त्रप्राणप्रतिष्ठा	३६
मन्दिरार्चा	३६
वर्धनीपात्रनिधानादि दीपप्रज्वालनान्तम्	३६
भूतशुद्धिः	३६
आत्मप्राणप्रतिष्ठा	३६
प्रत्यूहोत्सारणम्	३६
न्यासजालविधिः	३६
पात्रासादनम्—सामान्यार्घ्यविधिः	३६
विशेषार्घ्यविधिः	३८
अन्तर्यामिः	४१
चतुष्षष्ट्युपचारार्चनम्	४२
षडह्व्यार्चनम्	४४
नित्यादेवीयजनम्	४४
गुरुमण्डलार्चनम्	४६
१—कादिविद्योपासकानाम्	४६

विषय	पुटसङ्ख्या
दिव्यौघः	४६
सिद्धौघः	४६
मानवौघः	४६
२-बोडरपुपासकानाम्	४७
दिव्यौघः	४७
सिद्धौघः	४७
मानवौघः	४७
३-हादिविघोपासकानाम्	४८
दिव्यौघः	४८
सिद्धौघः	४८
मानवौघः	४८
मन्त्रादिविघानां गुरुपरम्परा	४९
दिव्यौघः	४९
सिद्धौघः	४९
मानवौघः	४९
अज्ञातगुरुपरम्पराणां गुरुक्रमः	५०
दिव्यौघः	५०
सिद्धौघः	५०
मानवौघः	५०
आवरणपूजा	५०
प्रथमावरणम्	५०
द्वितीयावरणम्	५१
तृतीयावरणम्	५२
चतुर्थावरणम्	५२
पञ्चमावरणम्	५३
षष्ठावरणम्	५३
सप्तमावरणम्	५४
अष्टमावरणम्	५४
नवमावरणम्	५५

विषय	पुटसङ्ख्या
मन्त्रपुण्यम्	५६
कामकलाध्यानम्	५७
होमस्य कृताकृतत्वम्	५७
बलिदानविधिः	५७
प्रदक्षिणाः	५७
स्तोत्रम्	५७
सुवासिन्याः पूजनम्	५९
तत्त्वशोधनम्	६०
देवतोद्भासनम्	६१
शान्तिस्तवः	६१
विशेषार्घ्यविसर्जनम्	६२
सङ्क्षेपार्चाविधिः	६२
सङ्क्षेपार्चनानि	६३
क्रत्वर्थनियमः	६३
श्रीचक्रलेखनोपायः	६४
श्रीचक्रप्रस्तारभेदाः	६५
श्रीचक्रप्रतिष्ठापनविधिः	६५
यन्त्रभेदेन अर्चनकालावधिः	६७
श्रीचक्रमहिमा	६७
३-होमप्रकरणम्	६७
४-मुद्राप्रकरणम्	७१
श्रीगुरुवन्दनमुद्राः	७१
अर्घ्यस्थापनमुद्राः	७१
अर्चन मुद्राः	७१
सङ्क्षोभिण्यादिमुद्राः	७२
न्यासे मुद्राः	७२
जपे मुद्राः	७२
५-न्यासप्रकरणम्	७३
करशुद्धिन्वासः	७४

विषय	पुटसङ्ख्या
आत्मरक्षान्यासः	७४
चतुरासनन्यासः	७४
बालाषडङ्गन्यासः	७४
वशिन्यादिन्यासः	७५
मूलविद्यावर्णन्यासः	७५
श्रीषोडशाक्षरीन्यासः	७५
संमोहनन्यासः	७५
संहारन्यासः	७६
सृष्टिन्यासः	७६
स्थितिन्यासः	७६
लघुषोढान्यासः	७६
गणेशन्यासः	७७
ग्रहन्यासः	७९
नक्षत्रन्यासः	७९
योगिनीन्यासः	८०
राशिन्यासः	८३
पीठन्यासः	८३
श्रीचक्रन्यासः	८५
त्रैलोक्यमोहनचक्रन्यासः	८६
सर्वाज्ञापरिपूरकचक्रन्यासः	८७
सर्वसङ्क्षोभणचक्रन्यासः	८८
सर्वसौभाग्यदायकचक्रन्यासः	८८
सर्वार्थसाधकचक्रन्यासः	८९
सर्वरक्षाकरचक्रन्यासः	८९
सर्वरोगहरचक्रन्यासः	९०
आयुधन्यासः	९०
सर्वसिद्धिप्रदचक्रन्यासः	९१
सर्वानन्दमयचक्रन्यासः	९१
६-जपप्रकरणम्	९१

विषय

पुटसङ्ख्या

जपविधिः	९२
जपोत्तराङ्गमन्त्राः	९५
रश्मिमालामन्त्राः	९६
रश्मिमालामन्त्राणां ऋष्यादयः	१००
७—नैमित्तिकप्रकरणम्	१०५
पर्वसु नैमित्तिकार्चनविधिः	१०५
नित्यक्रमात् नैमित्तिके विशेषः	१०६
निवेदने पक्षभेदाः	१०६
दमनविधिः	१०७
चैत्रपूर्णिमाकृत्यम्	१०८
वैशाखीकृत्यम्	१०८
ज्येष्ठकृत्यम्	१०८
आषाढकृत्यम्	१०८
पवित्रारोपणविधिः	१०८
भाद्रपदकृत्यम्	१०९
आश्वयुजकृत्यम्	१०९
कार्तिककृत्यम्	११०
मार्गशीर्षकृत्यम्	११०
पौषकृत्यम्	११०
माघकृत्यम्	११०
फाल्गुनकृत्यम्	११०

प्रौढोद्भासश्रुतयुः—श्यामाक्रमः

उपोद्धातः	११२
काल्यकृत्यम् आह्निकं च	११२
यागमन्दिरप्रवेशः	११२
प्राणायामः	११३
पद्मगादिन्यासपञ्चकम्	११३
मन्दिरार्चनम्	११५

विषय	पुटसङ्ख्या
यन्त्रोद्धारः	११६
अर्घ्यशोधनम्	११६
चक्रदेवीपूजा	११६
गुर्वोघत्रयपूजा	११७
दिव्यौघः	११७
आवरणार्चनम्	११८
गुरुपादुकापूजा	११९
देव्याः पुनःपूजा	११९
बलिदानम्	११९
मातङ्गीश्वरीमन्त्रजपः	११९
मातङ्गीस्तुतिः	१२०
सुवासिनीपूजाऽऽदि शेषकृत्यम्	१२१
श्यामोपासकनियमाः	१२२
पुरश्चरणसंकल्पः	१२२
मन्त्रजपः	१२२
जपकालः	१२३
स्त्रीशूद्रयोः प्रणवप्रत्याग्रायः	१२३
पुरश्चरणान्नहोमः	१२३
पुरश्चरणान्नं तर्पणम्	१२३
पुरश्चरणान्नं भोजनम्	१२३
होमप्रत्याग्न्यायो जपः	१२४
आरब्धस्य पुरश्चरणादेः आशौचेऽपि कार्यत्वम्	१२४
सिद्धिपर्यन्तं पुरश्चरणस्य अभ्यासः	१२५
पुरश्चरणप्रत्याग्रावाः	१२५
कूर्मचक्रलक्षणम्	१२६
मालासंस्काराः	१२७
अक्षमालायाः संस्कारानपेक्षा	१२७
रुद्राक्षमालासंस्कारः	१२७
मालान्तरसंस्कारः	१२८
देवताभेदेन सूत्रभेदः	१२८

विषय	पुटसङ्ख्या
मालासंस्कारकालः	१२९
मालाभेदेन फलभेदः	१२९
सूत्रजीर्णतादौ प्रापश्चित्तम्	१२९
जपभेदाः	१२९
होमे बद्धिस्थितिविचारः	१३०
कुण्डस्थण्डिलयोः परिमाणम्	१३१
होमे इतिकर्तव्यताविशेषः	१३२
काम्यहोमद्रव्याणां मानं फलं च	१३२
पुरश्चरणकाले विहितानि	१३३
निषिद्धानि	१३३
भोज्यानि	१३३
अभोज्यानि	१३३
भोजनपर्यायः	१३३

तदन्तोद्भासः पञ्चमः—दण्डिनीक्रमः

उपोद्घातः	१३४
काल्यकृत्यम् आह्निकं च	१३४
यागमन्दिरप्रवेशः	१३४
प्राणायामः	१३५
द्वितारीन्यासः	१३५
करपङ्क्त्यन्यासौ	१३५
आर्घ्यशोधनम्	१३६
सप्तार्णमन्त्रपञ्चकन्यासः	१३६
अष्टखण्डन्यासः	१३६
मातृकास्थानेषु मूलपदन्यासः	१३७
तत्त्वाष्टकन्यासः	१३७
यन्त्रप्राणप्रतिष्ठा	१३७
पीठपूजा	१३८
आसनपूजा	१३८
मूर्तिकल्पनम्	१३८

विषय	पुटसङ्ख्या
देवीध्यानम्	१३८
देव्याः षोडशोपचारपूजा	१३९
देवीतर्पणम्	१३९
ओधत्रययजनम्	१३९
आवरणार्चनम्	१४०
देवीपुनःपूजाऽऽदि बलिदानान्तम्	१४२
वाराहीमन्त्रजपः	१४३
वाराहीस्तोत्रम्	१४३
वृन्दाराधनं, गुरुसन्तोषणं, शक्तिबटुकपूजा च	१४५
हविःप्रतिपत्तिः	१४६
मन्त्रसाधनम्	१४६

उन्मनोल्लासः षष्ठः—परापद्धतिः

उपोद्धातः	१४७
काल्यकृत्यम् आह्निकं च	१४७
यागमन्दिरप्रवेशः	१४७
प्राणायामः	१४८
अङ्गन्यासः	१४८
चिदग्नौ सर्वतत्त्वविलापनम्	१४८
अर्घ्यशोधनम्	१४९
तत्त्वकदम्बस्य हृत्पद्मस्थापनम्	१४९
पराचक्रनिर्माणम्	१४९
चक्रे देव्याः पूजा	१४९
देव्याम् अखिलतत्त्वहोमभावनम्	१५०
गुर्वोधत्रययजनम्	१५०
बलिदानम्	१५०
परामनुजपः	१५०
परास्तुतिः	१५१
हविःशेषस्वीकरणम्	१५२
मन्त्रसाधनम्	१५२

अनवस्थोद्घातः सप्तमः—साधारणक्रमः

उपोद्घातः	१५३
काल्यकृत्यम् आह्निकं च	१५३
यागमन्दिरप्रवेशः	१५३
प्राणायामः	१५४
मातृकापङ्क्त्यासी	१५४
अर्घ्यशोधनम्	१५४
यन्त्रोद्धारः	१५४
चक्रे प्रधानदेवतायाः तदङ्गदेवतानां च पूजा	१५५
गुर्वोघ्नययजनम्	१५५
आवरणार्चनम्	१५५
देवतायाः पुनःपूजा	१५६
होमः	१५६
प्रदक्षिणनतिमूलमन्त्रजपाः	१५७
देवतास्तुतिः	१५७
मन्त्रसाधनम्	१५८
मन्त्राणां जातिनिर्णयः अधिकारिभेदश्च	१५८
कली सिद्धमन्त्राः	१५९
गुरुशिष्ययोः वर्णाश्रमादिव्यवस्था	१५९
वयोभेदेन सिद्धिप्रदा मन्त्राः	१६०
मन्त्राणां व्यक्तिविशेषाः	१६१
सिद्धारिशोधनप्रकारः	१६१
ऋणधनशोधनप्रकारः	१६२
ऋणधनिचक्रम्	१६३
कुलाकुलचक्रविचारापवादः	१६४
मन्त्राणां संस्काराः	१६६
पुष्पविचारः	१६८
देवतायोग्यानि पुण्यादीनि	१६८
वर्जनीयानि	१६८

विषय	पुटसङ्ख्या
सर्वदेवतासाधारणानि विहितानि च	१६९
केशांचित्कालावधिः	१७०
विहितनिषिद्धानि	१७०
निषिद्धानि	१७१
मध्यमं फलरूपं कुसुमम्	१७१
अधमम्	१७१
पर्युषितकुसुमविचारः	१७१
पर्युषितापवादः	१७२
पर्युषितमात्रस्यापि ग्राह्यत्वम्	१७२
सर्वस्यैतस्यापवादः	१७२
निबन्धाध्ययनमहिमा	१७२
ग्रन्थकर्तृप्रशस्तिः	१७३
नित्योत्सर्गोदाहृतग्रन्थग्रन्थकारसूची	१७४
परिशिष्टम्	१७५-१९६

